

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul Central) (jud. S. Osoianu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, L. Pruteanu, Iu. Cotruță)

DECIZIE

31 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „ASITO”
Societate pe Acțiuni, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose
împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni,
intervenient accesoriu Marin Fusa cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a
cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 30 mai 2016 Constantin Donose a depus cerere de chemare în judecată
împotriva CIA „ASITO” SA solicitând încasarea despăgubirii de asigurare și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, după producerea accidentului la
24 octombrie 2015 ora 10:45, a participat la cercetarea la fața locului efectuată de
organele de poliție din Republica Moldova, iar la terminarea acestora, cu aprobarea și
cu sprijinul polițiștilor, care au facilitat legătura cu o firmă de transport specializat în
transportarea autovehiculelor indisponibilizate în rezultatul accidentului rutier, a scos
din șanț autoturismul ce-i aparține și l-a transportat la Iași - România, unde l-a depozitat
în siguranță la unitatea service auto-dealer Volkswagen.

A indicat reclamantul că, după finalizarea cercetărilor, la 04 noiembrie 2015 a
primit de la organele de poliție din Strășeni o copie a dosarului prin care a fost stabilită
vinovăția lui Marin Fusa în comiterea accidentului. A prezentat acest dosar și cererea
de despăgubire la sediul CIA „Asito” SA, fiind înregistrată cererea sub nr. 151890R1
/04.11.2015.

Astfel, a solicitat încasarea prejudiciului de la compania de asigurări în sumă de
20596,56 euro.

La 21 iulie 2016, Constantin Donose, prin intermediul avocatului Serghei
Cebotari, a depus cerere de concretizare, solicitând încasarea de la CIA „ASITO” SA
a despăgubirii de asigurare în mărime de 538281,36 lei, a dobânzii de întârziere pentru
fiecare zi de întârziere din suma despăgubirii de asigurare în mărime de 61865, 49 lei,

a penalității în mărime de 96890, 64 lei, adică 0, 1% pentru fiecare zi de întârziere din suma despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 20911,12 lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 18000 lei.

Prin încheierea din 21 iulie 2016 a Judecătoriei Strășeni a fost atras Marin Fusa în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose și s-a încasat de la CIA „ASITO” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în sumă de 538281,36 lei, dobânda de întârziere în sumă de 60471, 85 lei, cheltuielile de judecată privind plata taxei de stat în sumă de 17962, 60 lei, cheltuielile de judecată privind asistența juridică în sumă de 10000 lei, cheltuielile privind citarea publică și servicii de telegramă în sumă de 234 lei, iar în total suma de 626949,81 lei; în rest cerințele s-au respins.

La 04 iulie 2017, Constantin Donose, prin intermediul avocatului Serghei Cebotari, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central).

La 11 iulie 2017 de către Judecătoria Strășeni (sediul Central) a fost înregistrată cererea de apel a CIA „ASITO” SA împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central), semnată în numele apelantului de către avocatul stagiar Eugeniu Rusu.

La 04 decembrie 2017, CIA „ASITO” SA, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu, a înregistrat cererea de apel suplimentară împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central).

La 05 decembrie 2017, Constantin Donose, prin intermediul avocatului Serghei Cebotari, a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central).

Prin încheierea din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de CIA „ASITO” SA împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central), din motivul declarării apelului în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen; s-a restituit CIA „ASITO” SA taxa de stat în valoare de 13472 lei, achitată la buget conform ordinului nr. 1475 din 04 decembrie 2017.

La 20 decembrie 2017, CIA „ASITO” SA, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu, a declarat recurs împotriva încheierii din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu obligarea primirii în procedură a cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că încheierea este ilegală și neîntemeiată, precizând că în contextul prevederilor art. 362 alin.(1), 112 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de apel în speță a început să curgă la 06 iunie 2017 și a expirat la 05 iulie 2017.

Menționează că, CIA „ASITO” SA a depus cererea de apel la 05 iulie 2017, prin intermediul oficiului poștal 2004 Chișinău, ÎS „Poșta Moldovei”, conform chitanței de recepție a scrisorii anexate la recurs, iar la 11 iulie 2017 cererea de apel a parvenit la Judecătoria Strășeni.

Susține recurentul că, din numele CIA „ASITO” SA nu s-a depus cerere de apel la 11 iulie 2017, prin intermediul cancelariei Judecătorei Strășeni.

Declară că, în contextul prevederilor art. 111 alin.(3), 112 alin. (3), 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, cererea de apel împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) a fost depusă de către CIA „ASITO” SA în termenul prevăzut de lege. Respectiv, repunerea în termen nu este necesară, deoarece nu este exercitată calea de atac în afara termenului legal, ceea ce obligă instanța de apel la primirea și examinarea în fond a cererii de apel.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 05 decembrie 2017, iar CIA „ASITO” SA, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu, a declarat recurs la 20 decembrie 2017, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de CIA „ASITO” SA, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu, întemeiat și pasibil de fi admis, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 05 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose și s-a încasat de la CIA „ASITO” SA în beneficiul lui Constantin Donose despăgubirea de asigurare în sumă de 538281,36 lei, dobânda de întârziere în sumă de 60471, 85 lei, cheltuielile de judecată privind plata taxei de stat în sumă de 17962, 60 lei, cheltuielile de judecată privind asistența juridică în sumă de 10000 lei, cheltuielile privind citarea publică și servicii de telegramă în sumă de 234 lei, iar în total suma de 626949,81 lei; în rest cerințele s-au respins (f.d.116, 119-123).

La 11 iulie 2017 de către Judecătoria Strășeni (sediul Central) a fost înregistrată cererea de apel a CIA „ASITO” SA, împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central), semnată în numele apelantului de către avocatul stagiar Eugeniu Rusu (f.d.130).

La 04 decembrie 2017, CIA „ASITO” SA, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu, a înregistrat cererea de apel suplimentară împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) (f.d.143-147).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În conformitate cu art. 113 alin.(1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Astfel, prin încheierea din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de CIA „ASITO” SA împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoria Strășeni (sediul Central), din motivul declarării apelului în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen; s-a restituit taxa de stat CIA „ASITO” SA în valoare de 13472 lei, achitată la buget conform ordinului nr. 1475 din 04 decembrie 2017 (f.d.159-162).

Colegiul apreciază ca fiind pripită concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel depuse de CIA „ASITO” SA din motiv că ar fi fost depusă peste termenul legal și nu ar fi solicitat repunerea în termen.

La acest capitol, Colegiul relevă că însăși cererea de apel împotriva hotărârii din 05 iunie 2017 a Judecătoria Strășeni (sediul Central) a fost depusă la 05 iulie 2017, prin intermediul oficiului poștal, destinat Judecătoria Strășeni, ceea ce se confirmă prin chitanța eliberată de ÎS „Poșta Moldovei”, bonul fiscal eliberat în acest sens (f.d.167) și copia plicului poștal (f.d.168).

Aici Colegiul remarcă că, cererea de apel a fost recepționată de către Judecătoria Strășeni la 11 iulie 2017, conform avizului de recepție (f.d.167) și respectiv a fost înregistrată la 11 iulie 2017 de către Judecătoria Strășeni (sediul Central).

În conformitate cu art. 112 alin.(3) Cod de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

În contextul dat Colegiul apreciază a fi relevante argumentele recurentului precum că cererea de apel a fost depusă în termen și respectiv nu este necesară solicitarea repunerii în termen pentru declararea apelului.

În această ordine de idei, Colegiul notează că, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat de către Judecătoria Strășeni (sediul Central) la 05 iunie 2017 și termenul de 30 zile în care partea urmează să-și valorifice dreptul privind exercitarea căii de atac-apelul, începe să curgă în ziua imediat următoare, adică 06 iunie 2017 și expiră la 05 iulie 2017.

Astfel, apelantul CIA „ASITO” SA s-a conformat prevederilor legale și a predat cererea de apel la oficiul poștal la 05 iulie 2017 în ultima zi a termenului stabilit de legiuitor. Or, recepționarea și respectiv înregistrarea de către Judecătoria Strășeni a cererii de apel a CIA „ASITO” SA la 11 iulie 2017, nu presupune și depunerea cererii de apel la data respectivă. De altfel, confirmările prezentate de recurent de ordinul chitanței eliberate de ÎS „Poșta Moldovei” și bonul fiscal eliberat în acest sens (f.d.167), copia plicului poștal (f.d.168), atestă exercitarea căii de atac de către CIA „ASITO” SA în interiorul termenului de 30 zile prevăzut de art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Mai mult ca atât, nu poate fi pusă pe seama apelantului lipsa la materialele cauzei a plicului ce atestă expedierea cererii de apel prin intermediul oficiului poștal către Judecătoria Strășeni și respectiv recepționarea acesteia, în condițiile când apelantul/recurentul a confirmat acest aspect prin probe concludente.

Or, însăși originalul plicului a fost anexat/prins la coperta dosarului împreună cu o copie a cererii de apel a CIA „ASITO” SA, fără a fi cusut la materialele cauzei împreună cu cererea de apel, prin numerotarea respectivă, contrar prevederilor în acest sens.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui decât o îngrădire pentru CIA „ASITO” SA a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Totodată, Colegiul notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CtEDO, hotărârea Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25 februarie 1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CtEDO, hotărârea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel ca fiind tardivă, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată contravine prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent sunt

justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, cu casarea încheierii instanței de apel din 05 decembrie 2017 și restituirea cauzei la rejudicare în instanța de apel la etapa primirii cererii de apel depuse de CIA „ASITO” SA.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni, prin intermediul administratorului special Viorel Bîrsanu.

Se casează încheierea din 05 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Donose împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Marin Fusa cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei la rejudicare în Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel depuse de Compania Internațională de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas